

dig med at den økonomisk-administrative organisation traditionelt har været svag. Udvalget har mange betragtninger om nødvendigheden af et nært samarbejde mellem de forskellige grupper, men er også opmærksom på, at i sidste ende er hensigten med en formel ledelsesstruktur at sikre, at der er en mekanisme, der kan løse de konflikter, der uvægerligt opstår i organisationen. De forskellige ledelsesmodeller, der opstilles, synes i vidt omfang inspireret af tilsvarende norske overvejelser. Udvalget vurderer fordele og ulemper ved de enkelte modeller, men peger ikke mod en bestemt løsning. Et mindretal, der repræsenterer plejesiden, tager endog afstand fra det benyttede vurderingsgrundlag.

Endelig indeholder betænkningen en række forslag, der sigter mod at undgå en for vidtdreven organisatorisk specialisering og mod en mere smidig arbejdstilrettelæggelse.

Betænkningen som helhed indeholder ikke overraskende nye ideer eller synspunkter, men har nok sin styrke i at præsentere en samlet strategi for tilpasning i sygehusvæsenet.

Det spændende spørgsmål bliver så, hvad der bliver resultatet af udvalgets anstrengelser. Både herhjemme og i udlandet har man i de senere år arbejdet med produktivits- og effektivitsanalyser med henblik på fornyelse og omstilling, uden at det endnu er lykkedes at finde arbejdsformer, der sikrer den nødvendige gennemslagskraft omkring de forslag, der fremlægges.

Produktivitsudvalget har i kraft af sin sammensætning og dets politiske opbakning haft gode muligheder for at gennemføre fordomsfri analyser og fremlægge kontroversielle forslag, og begge dele er også lykkedes i betydeligt omfang.

Til gengæld distancerer udvalget sig på forhånd fra gennemførelsesproblemet ved at understrege, at der er en lang tradition for, at staten kun i begrænset omfang forsøger at styre udviklingen inden for sygehusvæsenet, og udvalget ser ikke noget grundlag for at bryde denne tradition. Udvalgets forslag får derfor karakter af, at man søger at inspirere sygehusvæsenet til alternative problemløsninger, og i det afsluttende kapitel om iværksættelsen af forslagene står der ikke noget om, hvem der skal tage konkrete initiativer.

De kommende år vil vise, om dem, der sidder med ansvaret for sygehusvæsenet, kan og vil bruge betænkningens forslag i den fornyelses- og omstillingsproces, der ifølge analyserne i betænkningen er så stærkt behov for.

Hans Henrik Østergaard

Årbog for kvindestudier ved AUC 1984, Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, 1984, 234 s., 128,00 kr.

Årbog for kvindestudier ved AUC 1984 er den tredje i rækken. Hvor den første overvejende havde bidrag fra det samfundsvidenskabelige område og den anden fra det humanistiske, er det i 1984 det teknisk-naturvidenskabelige område, der er prioriteret med kvinder og teknologi som tema. Om det har været meningen med 1984-årbogen fra starten virker efter min mening ikke overbevisende. Det, der først og fremmest springer i øjnene, når bogen betragtes som helhed, er de opbrud i fagmiljøgrænserne og kontakten og formidlingen både mellem fakulteterne og

dig med at den økonomisk-administrative organisation traditionelt har været svag. Udvalget har mange betragtninger om nødvendigheden af et nært samarbejde mellem de forskellige grupper, men er også opmærksom på, at i sidste ende er hensigten med en formel ledelsesstruktur at sikre, at der er en mekanisme, der kan løse de konflikter, der uvægerligt opstår i organisationen. De forskellige ledelsesmodeller, der opstilles, synes i vidt omfang inspireret af tilsvarende norske overvejelser. Udvalget vurderer fordele og ulemper ved de enkelte modeller, men peger ikke mod en bestemt løsning. Et mindretal, der repræsenterer plejesiden, tager endog afstand fra det benyttede vurderingsgrundlag.

Endelig indeholder betænkningen en række forslag, der sigter mod at undgå en for vidtdreven organisatorisk specialisering og mod en mere smidig arbejdstilrettelæggelse.

Betænkningen som helhed indeholder ikke overraskende nye ideer eller synspunkter, men har nok sin styrke i at præsentere en samlet strategi for tilpasning i sygehusvæsenet.

Det spændende spørgsmål bliver så, hvad der bliver resultatet af udvalgets anstrengelser. Både herhjemme og i udlandet har man i de senere år arbejdet med produktivits- og effektivitsanalyser med henblik på fornyelse og omstilling, uden at det endnu er lykkedes at finde arbejdsformer, der sikrer den nødvendige gennemslagskraft omkring de forslag, der fremlægges.

Produktivitsudvalget har i kraft af sin sammensætning og dets politiske opbakning haft gode muligheder for at gennemføre fordomsfri analyser og fremlægge kontroversielle forslag, og begge dele er også lykkedes i betydeligt omfang.

Til gengæld distancerer udvalget sig på forhånd fra gennemførelsesproblemet ved at understrege, at der er en lang tradition for, at staten kun i begrænset omfang forsøger at styre udviklingen inden for sygehusvæsenet, og udvalget ser ikke noget grundlag for at bryde denne tradition. Udvalgets forslag får derfor karakter af, at man søger at inspirere sygehusvæsenet til alternative problemløsninger, og i det afsluttende kapitel om iværksættelsen af forslagene står der ikke noget om, hvem der skal tage konkrete initiativer.

De kommende år vil vise, om dem, der sidder med ansvaret for sygehusvæsenet, kan og vil bruge betænkningens forslag i den fornyelses- og omstillingsproces, der ifølge analyserne i betænkningen er så stærkt behov for.

Hans Henrik Østergaard

Årbog for kvindestudier ved AUC 1984, Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, 1984, 234 s., 128,00 kr.

Årbog for kvindestudier ved AUC 1984 er den tredje i rækken. Hvor den første overvejende havde bidrag fra det samfundsvidenskabelige område og den anden fra det humanistiske, er det i 1984 det teknisk-naturvidenskabelige område, der er prioriteret med kvinder og teknologi som tema. Om det har været meningen med 1984-årbogen fra starten virker efter min mening ikke overbevisende. Det, der først og fremmest springer i øjnene, når bogen betragtes som helhed, er de opbrud i fagmiljøgrænserne og kontakten og formidlingen både mellem fakulteterne og

mellem universiteterne og verden udenfor, som artiklerne viser.

Det er en HK'er, der skriver om den teknologiske udvikling inden for kontorområdet, en datalog, ansat på det humanistiske fakultet, skriver om perspektiverne i humanistisk datalogi, vi hører om et spændende forsøg med en daghøjskole for arbejdsløse kvinder, om en elektrikers erfaringer med at være kvinde i et mandefag og meget mere. Bogen giver et levende indtryk af kvindemiljøet i landskabet i og omkring Ålborg, og det må siges at være en væsentlig funktion med en lokal årbog.

Prioriteringen af det teknisk-naturvidenskabelige område og valget af temaet kvinder og teknologi skal ifølge forordet ses som et forsøg på at få en nødvendig afklaring af dette nye forskningsfelt igang og give indsigt i, hvad kvindeperspektivet på teknologi indebærer såvel historisk som fremadrettet. Her loves der lige på kanten af, hvad bogen kan leve op til.

En del af artiklerne i bogen handler om kvindelighed og kvinders dilemmaer historisk og nu, men berører overhovedet ikke temaet teknologi. Udvalgelsen af artiklerne forekommer mere at være foretaget efter de forhåndenværende søms princip end efter et bevidst valg af indfaldsvinkler til belysning af temaet. For eksempel tales der udelukkende om informationsteknologi uden diskussion af dette valg og dets betydning for en teoretisk afklaring.

Det fremgår af artikler om det teknisk-naturvidenskabelige område, at egentlige kvindeprojekter endnu er i sin vorden, men at de få kvinder på området er godt igang med et bevidstgørelses- og ligestillingsarbejde ikke alene på universitetet, men også rettet ud mod andre dele af undervisningssektoren i amtet. Der nævnes en række både kvantitative og kvalitative ligestillingskrav, som kort diskuteres men uden mere konkrete fagkritiske overvejelser. Som humanist bliver jeg nysgerrig efter, hvordan de naturvidenskabelige kvinder bruger deres faglige kompetencer, og hvordan de har det med den. Hvad der *kan* få kvinder til at fungere i de mandsdominerede naturvidenskabelige fag fremgår til gengæld af det engagement og den kærlighed til faget, som lyser ud af to spændende artikler om henholdsvis kvinder og landmåling og kvinder og kort.

De få artikler, hvor forfatterne giver sig i lag med teoretiske indfaldsvinkler, er gennemgående på et meget generelt plan og kortlægger først og fremmest mulige indfaldsvinkler til temaet. I artiklen „Når teknologien er køn“ kobles diskussionen af kvindeindfaldsvinkler med en diskussion af det lige så diffuse begreb teknologi. Artiklen „Informationsteknologi og bevidsthedsindustri“ peger på de enorme økonomiske interesser, der er på spil i udviklingen af informationsteknologien, og på, at en øget fremmedstyring af hjemmelivet er en mulig konsekvens. Det kan være rigtigt, men det næste skridt må så være at overveje, hvilke kulturelle og bevidsthedsmæssige dimensioner, det rummer. At teknik ikke alene drejer sig om konkrete ting og sociale magtforhold, men også om fascination og indre billeder tangeres kun på forsiden – og netop som reklame for årbogen. Gyset i billedet af kvinden med skallet isse og laserblik beror på det fif, at antydning af teknik bruges til at udfordre vores forestillinger om det særligt menneskelige og her kvindelige. Er fascination af teknik forbeholdt mænd, som mange af artiklerne i årbogen antyder? Hvad der gemmer sig i kvinders teknologiangst er også en vigtig indfaldsvinkel til afklaringen af kvinder og teknologiproblematikken.

Der er i disse år et stort pres på, hvad vi kvinder skal mene om teknologi. Og

ikke uden grund. Teknologi er ikke alene et modeord, men også et kodeord for de omfattende omstrukninger af samfundet, som finder sted, og som i høj grad berører kvinders stilling, hvad mange af artiklerne peger på. Prioriteringen af formidling og netværks- og ligestillingsarbejde bygger på de indsigter i kvindeundertrykkelse, som er til stede i dag og er nødvendigt for at fastholde og forbedre kvinders stilling. Men dilemmaet ikke alene for kvinderne på AUC, men i mange andre kvindeforskningsmiljøer, er, at det ikke kan erstatte mere systematisk forskning. Opbrud i de faglige miljøer kan være en fin begyndelse til dannelsen af tværfaglige miljøer, hvor kvinder arbejder ikke alene som kvinde, men som kvinder med forskellige faglige traditioner, og er med til at forme den tværfaglighed, som er nødvendig i arbejdet med teknologispørgsmål. Hertil kræves der både fantasi, et reflekteret forhold til de forskellige fagligheder og ikke mindst penge.

Randi Markussen